

NAMN ATT MINNAS:

«UNGE HR PALME»

»Hur har egentligen handsekreteraren Olof Palme kommit lös i pensionsdebatten? Det måste ha slarvats betänkligt med familjevården i kanslihuset eftersom en sådan olyckshändelse kunnat inträffa.»

Dessa respektlösa rader stod för någon tid sedan att läsa i GHT. Hur imperfina de är, förstår man bäst om man vet att Olof Palme betraktas, eller åtminstone betraktar sig som Kanslihusets grå eminens.

Han saknar ingalunda förutsättningar för rollen: en vesslelik liten man med grått ansikte, askblont hår och stickande, ljusgrå ögon. Och förutsättningarna är inte bara yttre. Han har en briljant begåvning, en förtärande maktlystnad, en obegränsad hänsynslöshet samt förmågan att göra sig outhärlig för sin herre, de röda eminensernas eminens. Statsminister Erlander har mycket svårt att undvara sin handsekreterare. Inte bara på utrikes resor, då det skall parteras främmande språk och visas storpolitisk världsvana. Utan också på hemmaplan, såväl under arbetsveckan i Kanslihuset som under helgerna på Harpsund, där Olof Palme till förfång för familjelivet men till förmån för sin politiska framtid, får tillbringa en stor del av sina ferier.

Man kan inte precis säga att de bägge herrarna kompletterar varandra, som Don Quixote och Sancho Panza. Därtill är de alldeles för lika till sin intellektuella typ: studentdebattörens. Snarare är det just i likheten hemligheten ligger. Erlander, som efter ett elvaårigt regeringsansvar, tyngt av ekonomiska

och politiska kriser, undergrävt av krympande röstsiffror börjar bli trött, sliten och håglös, behöver stimulansen av en ettrig ung dialektiker, med vars hjälp han kan återuppleva Lundatidens intellektuella äventyr. I samvaron med Olof Palme kan Erlander på nytt känna sig som en av De Yngre Gubbarna.

Men i själva verket har han redan blivit en av de äldre, och kommer måhända inom kort att lämna partiledarskapet. Frågan är därför hur länge Olof Palme nöjer sig med sin nuvarande roll. Han har redan börjat visa den för en grå eminens mycket betänkliga ovanan att vilja synas själv. Det verkar med andra ord som om han i god tid ville ta itu med att förbereda sin förvandling till röd eminens. Han har just genomdrivit sin utnämning — ty om val kan man i sammanhanget knappast tala — till socialdemokratisk senator på Jönköpingsbanken och Erlander har fått skaffa sig en biträdande handsekreterare. Man kanske kan tycka att han är ute i väl god tid för en 30-åring, men det har sina orsaker. Regimen Erlander står inför sitt fall, partiledarens presumtive efterträdare Torsten Nilsson hyser för Palme öppen motvilja och av partiets mäktiga fackliga fraktion omfattas han med illa dold misstro.

Det är inte oförklarligt och beror inte uteslutande på att han är akademiker och till på köpet en intellektuell sådan. Han kommer nämligen från en utpräglad borgerlig, för att inte säga konservativ miljö. Bland skaran av mer

eller mindre krasst opportunistiska politruker i kanslihuset är han den kanske mest deklasserade. Och vad som för Erlander förmodligen är ett extra pikanteri, uppfattas inte på samma sätt inom de delar av arbetarrörelsen, där man av gammalt tänker i kategorien klassförrädare.

Olof Palme tillhör en gammal, aktad patriciersläkt, som tidigare veterligt bara producerat ett svart — eller man kanske med tanke på vederbörande hellre borde säga skärt får: den icke okände docenten Sven Ulric. Olof Palmes mor är av baltisk adel och har varit mycket aktivt verksam inom Stockholms-högern, till vars politiskt minst toleranta medlemmar hon lär höra — psykoanalytikerna må göra vad de kan av detta faktum. På ett tidigt stadium visade Olof Palme en uppseendeväckande receptivitet, han var från början klassens ljus och redan i 10-årsåldern talade han flytande tre främmande språk — något som seder-

mera blivit till ovärderlig nytta för hr Erlander, vilken flytande talar endast värmländska. Olof Palme tog studenten med lysande betyg i Sigtuna Humanistiska Läroverk och blev småningom alldeles som sig borde juris kandidat och löjtnant i kavalleriets reserv. Han var framstående studentpolitiker, ordförande i SFS och medarbetade i borgerlig press.

Allt artade sig följaktligen till det bästa. Hur han kom på avvägar är inte fullt klart. Det uppges, att han efter hemkomsten från en studieresa till underutvecklade länder i Asien skall ha förklarat att endast socialdemokratin har möjlighet att motstå kommunismen. Vålvilliga anhöriga gör också gällande att han av antikommunistisk idealitet anslutit sig till socialdemokratin; man kan då — som en annan släkting — tillägga, att det är roligt när idealiteten ger så god utdelning. Hur som helst, Olof Palme avancerade snabbt inom partiet och blev en inflytelserik

person i egenskap av ungdomsförbundets studieledare och statsministerns handsekreterare samt — sedan den dystre Kaj Björk deporterats till det dimhöljda Göteborg — privata utrikesminister. I vad mån denna bana präglats av samma idealitet, som uppges ha varit dess utgångspunkt, må vara osagt. Den skicklige och fräne debattören Olof Palme koketterar snarare med en viss cynism och formulerar gärna politiska paradoxer, som är avsedda att chockera och väl också gör det, åtminstone bland meningsfränder.

Överhuvudtaget är han en mycket typisk — kanske den mest typiske — företrädaren för den generation av unga, arroganta socialistiska teknokrater, som på olika sekreterarbefattningar i Kanslihuset vill leka att de

styr Sveriges land. Hur länge de får hänge sig åt detta nöje är mer än ovisst, men visst är att vad som än händer Olof Palme kommer igen i svensk politik. Må vara att han är känd för att vara ovanligt disträ, så disträ att han försummar sin politiska karriär blir han säkerligen aldrig. Vart den till sist kommer att föra honom är svårt att gissa med en så oberäknelig figur. Själv påstår han gärna att hans livs höjdpunkt var, när han fick en understreckare publicerad i Svenska Dagbladet. Det låter oroväckande, men man får hoppas att det är en av hans sedvanliga paradoxer. Ty Torsten Nilsson och LO må tycka vad de vill — ur borgerlig synpunkt torde det trots allt vara lugnast att återfinna Olof Palme bland renegaterna i motståndarlägret.

G. U.

**SVEA-
NORNAN**

när det gäller försäkring